КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

DOI: 10.34015/2523-4552.2020.2.13
УДК 343.126

Горелкіна К. Г.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри спеціально-правових
дисциплін Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського
ORCID: 0000-0001-9109-9488

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ

У статті розглядається правова модель застосування запобіжних заходів за законодавством зарубіжних держав, що відносяться до романо-германської та англосаксонської правових сімей. Особливу увагу приділено затриманню та триманню під вартою, як найбільш суворому запобіжному заходу, пов'язаному з суттєвим обмеженням конституційного права на свободу та особисту недоторканність.

Ключові слова: *затримання; тримання під вартою; запобіжний захід; альтернативні запобіжні заходи; право на свободу; зарубіжний досвід; судовий захист; процесуальні гарантії.*

В статье рассматривается правовая модель применения мер пресечения в зарубежных странах, относящихся к романо-германской и англосаксонской правовым семьям. Особое внимание уделено задержанию и содержанию под стражей, как наиболее строгой мере пресечения, связанной с существенным ограничением конституционного права на свободу и личную неприкосновенность.

Ключевые слова: *задержание; содержание под стражей; мера пресечения; альтернативные меры пресечения; право на свободу; зарубежный опыт; судебная защита; процессуальные гарантии.*

Постановка проблеми. Конституція України нормативно закріпила основні засади побудови демократичної соціальної правової держави, де людина, її права, свободи і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Право на свободу та особисту недоторканність забез-

печується державними інститутами. Рівень реалізації права на свободу та особисту недоторканність, його захист і гарантованість нормами права є важливим показником демократизації суспільства, є необхідною умовою становлення та формування правової держави. Сучасна вітчизня-

на кримінальна процесуальна доктрина, сприйнявши міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини, ґрунтується на положенні про те, що прийняття в кримінальних провадженнях законних і обґрунтованих рішень, також і про застосування запобіжних заходів, є запорукою досягнення мети кримінального процесу. Сьогоденне кримінальне процесуальне законодавство зазнало значних, на наш погляд, прогресивних змін, що певною мірою відповідає європейським стандартам кримінального судочинства. Разом із тим деякі аспекти застосування запобіжних заходів потребують поглибленої теоретичної розробки і подальшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам функціонування інституту запобіжних заходів та їх різновидів присвятили наукові праці такі вчені, як Ю. П. Аленін, Н. В. Глинська, І. В. Гловюк, Ю. М. Грошевий, В. А. Завтур, Є. Г. Коваленко, З. Ф. Коврига, О. П. Кучинська, Ю. Д. Лівшиць, Л. М. Лобойко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, І. Л. Петрухін, М. А. Погорецький, В. О. Попелюшко, В. О. Січко, С. М. Смоков, М. С. Строгович, О. Ю. Татаров, А. Р. Туманянц, Л. Д. Удалова, В. І. Фаринник, В. П. Шибіко, О. Г. Шило, О. Г. Яновська та ін. Разом із тим ряд питань потребують подальшого вивчення та законодавчого вирішення з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн.

Постановка завдання. Метою статті є порівняльно-правовий аналіз механізму реалізації запобіжних заходів деяких зарубіжних країн та окреслення власних пропозицій для подальшого удосконалення кримінального процесуального законодавства України.

Виклад основного матеріалу.

Вітчизняне кримінальне процесуальне законодавство є невід'ємною частиною як загальноєвропейського, так і світового простору. На розвиток кримінального процесу в Україні значно впливає міжнародний досвід, що зумовлює звернення до досвіду зарубіжних країн з метою запозичення деяких процесуальних конструкцій, які вже показали свою ефективність в сфері вдосконалення системи запобіжних заходів. Звісно, кожна правова система щодо даного компонента пройшла власний історичний шлях, за власним баченням відшліфувала придатні для своїх політичних та соціально-економічних умов форми, за власним планом намагається здійснювати сучасні реформи. Але, при всьому різноманітті процесуальних конструкцій щодо побудови системи запобіжних заходів чимало елементів повторюються або демонструють схожість, проявляючи свій універсальний характер.

В умовах здійснення в Україні судово-правової реформи надзвичайно важливе значення має вивчення та порівняння зарубіжного як історичного, так і сучасного досвіду, як загальних основ, так і окремих національних особливостей кримінального процесуального регулювання в цій частині. Потрібно порівнювати здобутки країн англо-американської правової сім'ї, перше за все, Великобританії та Сполучених Штатів Америки, з підходами західноєвропейських держав романо-германської правової сім'ї, зокрема, Федеративної Республіки Німеччини та Франції. Надзвичайний інтерес нині представляють і реформи кримінального судочинства, які відбулись в країнах Центральної та Схід-

ної Європи, країнах Балтії. Але, не менш важливу роль відіграє і порівняння в площині розвитку права в країнах, які до початку 90-х років входили до складу СРСР. В цих країнах процесуальна форма нині знаходиться у надзвичайно трансформаційному стані.

Говорячи про сформовані в різних країнах системи запобіжних заходів, вірогідно, слід розпочати з Великобританії, в якій у 1679 році Habeas Corpus Act визначив стратегічний підхід до регулювання процедури затримання особи і забезпечення її судовим захистом [1, с. 409–410; 2, с. 106]. Цим інститутом було передбачено обов'язок доставляти в суд кожному затриману особу з метою перевірки законності підстав її затримання. Згодом даний інститут у різних модифікаціях було запроваджено у правових системах багатьох країн світу, зокрема і в Україні.

У сучасному англійському праві доволі поширеним засобом процесуального примусу є поліцейський арешт. Цей короткостроковий захід допускається без попереднього наказу судді. Законом 1984 року про поліцію і кримінальні докази визначено загальні умови його застосування. До таких умов віднесено наступні обставини: 1) невідомі ім'я чи адреса підозрюваного або є сумніви в тому, що названі ім'я та адреса є дійсними; 2) є підстави вважати, що арешт є необхідним для недопущення фізичного впливу на людей чи власність з боку підозрюваного; 3) є підстави вважати, що арешт дозволить перешкодити фізичному впливу на самого підозрюваного; 4) арешт є необхідним для попередження повторного вчинення злочину підозрюваним; 5) необхідно захи-

стити дитину чи іншу безпорадну особу від дій підозрюваного [3].

Поліцейський арешт як короткостроковий захід допускає утримання особи протягом 24 годин. Старшим поліцейським чиновником цей строк може бути продовжено до 36 годин. Далі, максимум до 96 годин, строк утримання особи під вартою може бути продовжено за рішенням магістратського суду.

Для забезпечення законності поліцейських арештів нині в поліції введено спеціальну особу – «офіцера нагляду» (custody officers). Кожен затриманий обов'язково доставляється до цього офіцера, і подальше утримання особи під арештом без санкції суду допускається лише з його дозволу. Цей офіцер здійснює контроль за дотриманням строків затримання та права затриманого на захист. Свою першу перевірку він здійснює через шість годин після затримання, а потім здійснює наступні перевірки через кожні дев'ять годин затримання.

У 2012 році новим Кримінальним процесуальним кодексом України було запроваджено інститут службових осіб, відповідальних за затриманих осіб на кшталт «офіцера нагляду». Процесуальний статус таких службових осіб регламентовано статтями 212 та 213 КПК, Інструкцією про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування та Положенням про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України та інши-

ми нормативно-правовими актами [4, 5, 6].

Проаналізувавши положення даних нормативно-правових актів, можна зробити висновок, що вони містять деякі недоліки. Наприклад, законодавчо не визначено, хто саме може бути особою, відповідальною за перебування затриманих, вимоги до такої особи; відбувається перетин та дублювання функцій контролю за забезпеченням прав затриманих різними посадовими особами, а саме: слідчими, оперативними черговими чергових частин, черговими ізоляторів тимчасового тримання, тощо.

Результати аналізу стану функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування затриманих, дозволяють зробити загальний невтішний висновок про вкрай низьку його ефективність. На практиці відповідальні за перебування затриманих осіб в підрозділах поліції або не призначені внаслідок відсутності відповідної посади, або призначені але фізично не здатні протягом 24-х годин контролювати стан дотримання прав затриманих, або ж взагалі займаються сторонніми справами, не пов'язаними із забезпеченням дотримання прав затриманих. Однією з головних причин недосконалості функціонування цього інституту є недосконале законодавче формулювання положень частини 1 статті 212 КПК України [7, с. 54].

Продовжуючи розглядати систему запобіжних заходів Великобританії слід зазначити, що затриманий має право на допомогу з боку адвоката, який допускається з моменту затримання особи майже по усіх справах, за виключенням обвинувачення у тероризмі та вчинення тяж-

ких злочинів, коли допуск адвоката протягом перших 36 годин затримання може бути обмеженим офіцером по нагляду.

Арешт за наказом суду – це довготривалий запобіжний захід. Майже до кінця XX століття в Англії не передбачалось обмеження строків такого арешту. Лише Законом 1985 року про кримінальне переслідування за злочини було у ст. 22 закріплено обов'язок міністра внутрішніх справ на відомчому рівні врегулювати дане питання. На виконання цієї вимоги у 1987 році було прийнято підзаконний акт «Про регулювання кримінального переслідування за злочини (максимальні строки утримання під вартою)». Відповідно до цього акту строк арешту з моменту закінчення поліцейського затримання і до початку розгляду магістратами питання про віддання Суду корони не може перевищувати 70 днів. У справах про злочини, що переслідуються з обвинувальним актом, існує ще один максимальний строк арешту – 112 днів з моменту віддання до суду і до початку судового розгляду. При цьому судовий наказ про арешт не може бути виданим на весь зазначений строк: він видається не більш ніж на вісім днів, після чого магістрати вирішують питання про продовження арешту (знову не більш ніж на вісім днів і так до закінчення максимального строку арешту). На нашу думку негативним в даному випадку є занадто великі строки арешту, однак позитивним безумовно є те, що судовий наказ про арешт за наявності підстав «оновлюється» кожні вісім днів, що є гарантією законності перебування особи під вартою.

В Англії кожне залишення на свободі особи, відносно якої є підста-

ви для арешту, трактується як застосування інституту bail. В рамках цього інституту розрізняють «безумовний (unconditional) bail», коли поліція чи суд залишають особу на свободі без будь-яких додаткових умов, і «умовний (conditional) bail», коли відмова від застосування реального арешту пов'язується з певними умовами. Умови можуть бути «позитивними» (внести заставу, надати поручительство) чи «негативними» (не вчиняти відповідні дії, не виїжджати за межі певної території і т. інші). Нині інститут bail регулюється Законом 1976 року про звільнення арештованих під заставу зі змінами, внесеними Законом про кримінальну юстицію і громадський порядок (1994 р.) [8, с. 100–103, 105, 106]. Інститут bail характеризується ширшим колом умов як «позитивних», так і «негативних».

Історично сформований у Англії порядок судочинства, як відомо, був успадкований Сполученими Штатами Америки. В США, насамперед на конституційному рівні, закріплені гарантії щодо законного здійснення запобіжних заходів. Ці гарантії початково відображені в тексті Конституції США, а потім були посилені при прийнятті конституційних поправок, зокрема і Білля про права [9, с. 19–21; 10, с. 238].

Згідно конституційної вимоги, для арешту особи потрібен судовий ордер, але для невідкладних випадків дозволяється в порядку виключення затримання особи без судового рішення. В цьому випадку діє умова про необхідність доставлення арештованої особи в суд «настільки швидко, наскільки це можливо» для перевірки законності арешту.

При взятті під варту (за ордером суду і без нього) поліція зобов'язана дотримуватись ряду положень, встановлених законами та підзаконними актами. Так, поліцейський вправі обшукати підозрюваного і вилучити у нього зброю, предмети, що можуть слугувати в якості доказів у справі. Після цього арештованого доставляють туди, де він має утримуватися. В цьому місці відбувається оформлення арешту, а саме: в поліцейський журнал заносяться ім'я та прізвище особи, час його доставки та суть підозри, потім відбувається фотографування та зняття відбитків пальців. Як правило, в цей момент підозрюваний інформується про суть підозри, після чого він отримує право на телефонний дзвінок родичам, близьким, адвокату. У справах про менш небезпечні злочини арештованого може бути відпущено під письмове зобов'язання про явку по виклику до органу розслідування чи суду, під заставу чи зобов'язання переслати узгоджену суму грошової застави [8, с. 217].

Таким чином, з урахуванням конкретних обставин і даних про особу підозрюваного в суді можливе застосування одного із трьох запобіжних заходів: арешту, застави або особистого поручительства.

Арешт у більшості випадків призначається, коли є підстави вважати, що обвинувачений може ухилитися від правосуддя, заважати правосуддю або бути небезпечним для оточуючих. Доволі поширеною як на федеральному рівні, так і на рівні штатів є практика застосування застави. З другої половини 60-х років ХХ століття з початку федеральний законодавець, а потім законодавці штатів ввели такий запобіжний захід

як звільнення під незабезпечене грошовою заставою особисте поручительство, у відповідності з яким підозрюваний зобов'язується поводити себе належним чином до суду. Звільнення з під варти під особисте поручительство може бути обумовлене не тільки вимогою явки за викликом, але і рядом інших вимог, наприклад, не виходити в нічний час із житла, регулярно відмічатися у поліції, не вступати в контакти з потерпілим, не вживати спиртні напої чи наркотики. Коло і зміст зазначених обмежень не лімітується. Їх визначення поставлене в пряму залежність від розсуду судді. При цьому, магістрат вправі накласти на особу будь-яке розумне обмеження, яке буде забезпечувати явку підозрюваного, охороняти безпеку суспільства, перешкоджати спробам впливу на свідків і втручання в належне здійснення правосуддя [8, с. 237–239].

Введення нових запобіжних заходів, альтернативних арешту та заставі, обумовило проведення суттєвих організаційних змін. Так, Законом про досудові послуги від 27 вересня 1982 року (The Pretrial Services Act of 1982) [11] було передбачено запровадження спеціальних служб пробації з покладенням на них двох основних функцій: 1) зі збору даних, що характеризують особу, відносно якої вирішується питання про обрання чи зміну взяття під варту на період до розгляду справи по суті; 2) з нагляду за поведінкою підозрюваних у випадках залишення їх на свободі під заставу чи під інші визначені судом умови.

Отже, система запобіжних заходів США характеризується широким колом альтернативних взяттю

під варту заходів, що відповідає вимогам міжнародних документів про винятковість даного запобіжного заходу.

Проведений статистичний аналіз судових рішень, що стосуються обрання, зміни чи скасування запобіжних заходів у рамках кримінальних проваджень в Україні, вказує, що тримання під вартою є найбільш поширеним видом запобіжного заходу як у цілому, так і щодо абсолютної більшості категорій злочинів, незважаючи на те, що тримання під вартою є винятковим та найбільш суворим запобіжним заходом. У той же час, найменше обираються такі види запобіжних заходів, як особиста порука та застава. [12, с. 31].

У праві ФРН запобіжні заходи у кримінально-процесуальній формі не мають структурного відокремлення, їх включено у загальну систему заходів процесуального примусу. Так, взяття обвинуваченого під варту віднесено до заходів, що забезпечують явку підозрюваних, обвинувачених, свідків до органу, який здійснює розслідування, чи до суду. В свою чергу, затримання, пов'язане з встановленням особи, може бути розцінено як захід, що гарантує збирання доказів [8, с. 412, 413]. Відповідно, і цільова спрямованість запобіжних заходів не відрізняється від інших заходів примусу і трактується як міра, що забезпечує розслідування та розгляд кримінальної справи у встановленому законом порядку.

При застосуванні засобів процесуального примусу обов'язковим для німецької доктрини вважається суворе дотримання трьох принципів: а) законності (Vorbehalt des Gesetzes), коли виконання кожного примусового заходу має точно відпо-

відати визначеній у законі формі; співвідповідності примусу тим цілям, яким він слугує (Verhältnismäßigkeitsgrundsatz), що враховується і у випадках, коли в законі відсутня пряма вказівка на це; переважної компетенції судді у цій сфері (Richtervorbehalt) [13, с. 722].

На конституційному рівні у ФРН передбачено цілий ряд загальних гарантій належного застосування права в сфері кримінально-процесуального примусу. Зокрема, ст. 2 Основного закону встановлює, що кожен має право на життя та фізичну недоторканність. Свобода особи непорушна. Втручання в ці права допускається лише на підставі закону [14, с. 580].

Стаття 11 визначає, що всі німці користуються свободою пересування на території Федерації. Це право може обмежуватись лише законом чи на підставі закону і лише в тих випадках, коли потрібно перепинити кримінально карані діяння [14, с. 582, 583].

Відповідно до ст. 104 свобода особи може бути обмежена лише на підставі спеціального закону і з дотриманням визначених ним форм. До затриманої особи не допускається застосування ні морального, ні фізичного примусу. Тільки суддя вирішує питання про допустимість й тривалість утримання особи під арештом. При кожному застосуванні арешту, що не ґрунтується на розпорядженні судді, невідкладно має бути отримано його рішення. Поліція на основі власних повноважень нікого не може утримувати під арештом довше ніж до кінця дня, наступного дня затримання. Кожна особа, тимчасово затримана за підозрою у вчиненні злочину, має бути не пізніше наступного

дня після затримання доставленою до судді, де повідомляється особі про причини її затримання, де відбувається допит цієї особи і надається їй можливість надати свої заперечення. Суддя зобов'язаний або негайно винести мотивоване письмове розпорядження про арешт, або розпорядитися про звільнення затриманого. Про кожен випадок прийняття судового рішення про арешт чи про продовження строку арешту мають бути негайно повідомлені родичі арештованого або довірена особа [14, с. 615, 616].

Зазначенні положення Основного закону складають підґрунтя для кримінально-процесуального регулювання. В свою чергу, німецький КПК всебічно і детально регулює підстави і порядок взяття під варту, передбачає суттєві процесуальні гарантії свобод особи у кримінальному судочинстві, надаючи важливу роль судовому контролю.

Визнаючи високий рівень урегульованості процедури затримання та взяття під варту, спеціалісти звертають увагу і на окремі недоліки, що проявляються на практичному рівні. Так, інколи занадто широко в практиці правозастосування Німеччини трактуються такі мотиви взяття під варту, як «інші важливі обставини», тяжкість злочину, небезпека продовження злочинної діяльності. Нерідко арешт застосовується з метою отримання від особи необхідних показань. Доволі часто судді при перевірці законності та обґрунтованості арешту підтверджують свої раніше прийняті рішення [8, с. 416–418]. Саме на цих напрямках не завжди спрацьовують закладені в законі процесуальні гарантії. Система запобіжних заходів ФРН схожа з вітчизняною, однак слід за-

значити, що як на конституційному рівні, так і на рівні законів у ній присутня більш широка та чітко визначена система процесуальних гарантій, на відміну від нашої країни.

У Франції, кримінальне судочинство якої характеризується насиченою історією реформ, нині система запобіжних заходів має «прив'язку» до форм розслідування. Так, затримання допускається по очевидним злочинам (проступкам), коли особу затримують безпосередньо під час вчинення злочину чи після його вчинення за словами очевидців, коли в цей же час у особи виявляють предмети чи сліди, що дають підстави для підозри у вчиненні злочину (ст. 53 КПК Франції). Також на стадії дізнання громадянин може бути затриманим в порядку процедури встановлення особи у разі відмови чи неможливості надати переконливі свідчення про себе (ст. 78-3 КПК Франції). Здійснене судовою поліцією в зазначених випадках затримання не може тривати більш ніж 24 години (ст. 63 КПК Франції) [8, с. 310–313].

На досудових стадіях під час попереднього слідства кримінально-процесуальним законом Франції передбачено дві форми примусового обмеження прав і свобод особи, що переслідується у зв'язку з вчиненням злочину. Так, слідчий суддя на підставі наданих йому повноважень вправі ініціювати взяття особи під варту в порядку тимчасового арешту або може застосувати інші заходи, «поставивши» особу під контроль суду [15, с. 278–280; 16, с. 89, 90].

Висновки. Порівняльно-правовий аналіз процесуальних конструкцій побудови системи запобіжних заходів в зарубіжних демократичних країнах дозволяє зробити ви-

сновок про те, що їх центральну частину складають процесуальні гарантії. Вважаємо, що в країнах Європи накопичено значний досвід з питань застосування запобіжних заходів і гарантування при цьому як інтересів правосуддя, так і інтересів особи.

Корисним може бути досвід Англії щодо диференціації строків як в межах короткострокового поліцейського арешту (основний строк – 24 години, поліцейське продовження до 36 годин, судове продовження до 96 годин), так і за судовим наказом про арешт, що видається максимум на вісім діб з можливістю повторення в межах максимального строку тримання під вартою.

Враховуючи вимоги міжнародних документів про винятковість взяття під варту, вважаємо позитивною практику США щодо застосування широкого кола альтернативних взяттю під варту запобіжних заходів.

На комплексне запозичення застосовує й досвід ФРН, кримінальний процесуальний закон якої передбачає широкі гарантії перевірки законності й обґрунтованості арешту.

Варто зазначити, що підвищення ефективності функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування затриманих, має передбачати внесення цілої низки змін до кримінального процесуального законодавства та відомчих нормативно-правових актів, що регламентують порядок здійснення затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину, а також організаційних змін, спрямованих на належне забезпечення роботи цих осіб, усунення дублювання та перетину їхніх функцій з іншими посадовими особами в частині забезпечення прав та свобод затриманих осіб.

Список використаних джерел

1. Конституционное право зарубежных стран : учебник для вузов / под общ. ред. М. В. Баглая, Ю. И. Лейбо, Л. М. Энтина. Москва : Издательство Норма, 2000. 832 с.
2. Сокальська О. В. Історичний розвиток гарантій особистої недоторканності на етапі досудового слідства: зарубіжний і вітчизняний досвід. *Публічне право*. 2014. № 4. С. 104–111.
3. Police and criminal evidence act 1984 – Code, Consultation Draft, March 2002. URL: https://www.statewatch.org/news/2002/mar/pace_consult.pdf (дата звернення: 15.05.2020).
4. Кримінальний процесуальний кодекс : чинне законодавство України зі змінами та доп. станом на 15.06.2020 р. Київ, 2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 15.05.2020).
5. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування : Наказ МВС України та МЮ від 01.10.2018 № 806/3105/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18#Text> (дата звернення: 15.05.2020).
6. Положення про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ МВСУ 06.07.2017 № 570. URL : <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2020).
7. Оцінка ефективності функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування затриманих, як механізму попередження належного поведіння в діяльності поліції : аналітичний звіт / Рада Європи. ПП “Видавництво “ФЕНІКС”, 2017. 66 с.
8. Гуценко К. Ф. Головки Л. В., Филимонов Б. А. Уголовный процесс западных государств. Москва : ИКД «Зерцало-М», 2001. 480 с.
9. Каррі Д. П. Конституція Сполучених Штатів Америки : посібник для всіх : пер. з англ. О. М. Мокровольського. Київ : Веселка, 1993. 192 с.
10. Мироненко О. М. Білля про права 1789. *Юридична енциклопедія* : в 6 т. / ред. кол. : Ю. С. Шемшученко та ін. Київ : Укр. Енцикл., 1998–2004. т. 1 : А-Г. 672 с.
11. The Pretrial Services Act of 1982, Serial No. 150 Printed for the use of the Committee on the Judiciary U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE 46-216 O WASHINGTON : 1985. URL : http://www.archive.org/stream/implementationofpreunit/implementationofpreunit_djvu.txt (дата звернення: 15.05.2020).
12. Статистичний аналіз застосування судами запобіжних заходів, 2014–2018. Український центр суспільних даних, 2019. 36 с.
13. Жалинский А., Рерихт А. Введение в немецкое право. Москва : Спарк, 2001. 726 с.
14. Конституции государств Европы : в 3-х т. / под общей редакцией Л. А. Окунькова. Москва : Изд-во НОРМА, 2001. т. 1. 824 с.
15. Судебные системы европейских стран : справочник : перевод с франц. Д. И. Васильева и англ. О. Ю. Кобякова. Москва : Междунар. отношения, 2002. 336 с.
16. Головки Л. В. Дознание и предварительное следствие в уголовном процессе Франции. Москва : Фирма «СПАРК», 1995. 130 с.

References

Baglay, M. V., I. Lejbo, Yu., Entin, L. M. (red). (2000). *Konstitucionnoe pravo zarubezhnyh stran*. Moskva: Izdatelstvo Norma [in Russian].

Sokalska, O. V. (2014). Istorichnij rozvitok garantij osobistoyi nedotorkannosti na etapi dosudovogo slidstva: zarubizhnij i vitchiznyanij dosvid. *Publichne pravo*, 4, 104–111 [in Ukrainian].

Gucenko, K. F. Golovko, L. V., Filimonov, B. A. (2001). *Ugolovnyj process zapadnyh gosudarstv*. Moskva: IKD «Zercalo-M» [in Russian].

Karri, D. P. (1993). *Konstituciya Spoluchenh Shtativ Ameriki*. Kiyiv: Veselka [in Ukrainian].

Mironenko, O. M. (1998). Bill pro prava 1789. *Yuridichna encyklopediya*: v 6 t. / red. kol. : Yu. S. Shemshuchenko ta in. Kiyiv : Ukr. Encikl. t. 1: A-G. [in Ukrainian].

Zhalinskij, A., Rerih, A. (2001). *Vvedenie v nemeckoe pravo*. Moskva: Spark [in Russian].

Okunkov, L. A. (red.). (2001). *Konstitucii gosudarstv Evropi*. Moskva: Izd-vo NORMA, t. 1 [in Russian].

Sudebnye sistemy evropejskih stran. (2002). perevod s franc. D. I. Vasileva i angl. O. Yu. Kobyakova. Moskva: Mezhdunar. Otnosheniya [in Russian].

Golovko, L. V. (1995). *Doznanie i predvaritelnoe sledstvie v ugolovnom processe Francii*. Moskva: Firma «SPARK» [in Russian].

K. Gorelkina, PhD in Law, Associate Professor of the Department of Special-Law Disciplines, Educational and Scientific Humanitarian Institute, V. I. Vernadsky Taurida National University

ORCID: 0000-0001-9109-9488

Foreign experience in the application of precautions

The article considers the legal model of application of precautionary measures under the legislation of some foreign states belonging to the Romano-Germanic and Anglo-Saxon legal families. Particular attention is paid to detention and detention as the most severe precautionary measure involving a substantial restriction of the constitutional right to liberty and inviolability of person.

Comparative legal analysis of the procedural constructions of a system of precautionary measures in democratic countries leads to the conclusion that the Central part is procedural safeguards. We believe that Europe has accumulated considerable experience on the application of precautionary measures and guaranteeing the interests of justice and the interests of the person.

Very useful can be the experience of England's differentiation of the terms within the short-term of police arrest (the main period of 24 hours, police continued to 36 hours, the trial continued up to 96 hours) and by judicial order for arrest is issued for a maximum eight days, with the possibility of repetition within the maximum period of detention.

Taking into account the requirements of international documents about the exclusivity of custody, we believe the positive practice of the United States of America regarding the application of a wide range of alternative detention preventive measures.

Deserves comprehensive borrowing experience Federal Republic of Germany – the criminal procedure law provides extensive guarantees of legality and validity of arrest.

It should be noted that the increase of efficiency of functioning of Institute officials responsible for stay of detainees must be making a number of changes in criminal procedure legislation and departmental normative legal acts, regulating the procedure of detention of persons on suspicion of committing a crime, and organizational changes aimed at providing of the work of these entities, eliminate duplication and crossing their features with other officials to ensure the rights and freedoms of the detainees.

Keywords: *detention; detention; pre-trial detention; alternative pre-trial detention; right to liberty; foreign experience; judicial protection; procedural guarantees.*